

Minder og oplevelser på Holstebro-egnen.

Holstebro Dagblad sommeren 1999.

Forhenværende provst for Grena-Nørre Djurs Provsti P K Poulsen, Jasminvej 22 Grenå, har skrevet et tilbageblik over hvad han har oplevet her på egnen:

Det var en attestudstedelse fra kirkebogen i Holstebro, der satte det hele i gang. Mens jeg ventede på udskriften kom det ene erindringsglimt efter det andet. Til sidst stod de i kø. Jeg måtte skrive dem ned. Forsøge på det i alle fald. 70 år er gået siden, man første gang besøgte byen. Jeg skulle hente min mor på sygehuset. Eftersom jeg kun var fire år, var jeg ledsaget af min bror på fem og min moster fra Hjerm. Min bror og jeg havde boet hos hende i to måneder under mors sygdom. Hun brugte en metode i opdragelsen, som hun kaldte stuearrest. En time ad gangen. Hun stod imens og strøg med et gammeldags strygejern og nynnede så koldt, at jeg endnu får frysefølelser, når nogen stryger og nynner samtidig! Da lærte jeg, at en time kan synes længere end hele evigheden. Nu var vi i Holstebro og skulle have mor med hjem til Sebstrup mellem Skive og Holstebro. På sygehuset var der installeret et frygtindgydende væsen, som de kaldte for WC. Det var som et isbjerg og brusede som et vandfald. Min bror nægtede og ventede til han kom udenfor. Jeg turde ikke trose min moster og var fjøelig. En lillebil bragte os hjem til Sepstrup. Rutebiltiderne passede heller ikke dengang. En af mine brødre af ældre årgang præsenterede stedet, som havde vi været væk i årevis »Der har vi kværnen! Her ser I køerne!« Far kom gående: »Å dær hår vi får.«

Lysbehandlinger

Otte år senere, som tolvårig, skulle jeg have lysbehandlinger. Kirtlerne på halsen var hævede. Det havde noget med tuberkulose at gøre, sagde lægen og til min madmors store forbavselse kom jeg og bad om plads til fire forskellige flasker med medicin. På den ene stod der »Calcium Fosfat.. Granulat. Dak.« Den sad jeg og kiggede på, mens husbond bad morgenbøn. Kulbuelysbehandlingen på sygehuset i Holstebro foregik i et mørkt rum, kun oplyst af kulstængerne. 12-14 mænd sad splittetnøgne og sagde ikke et ord. På hen- og hjemtur lærte man sin rutebil og dens chauffør at kende. Nielsen hed han. Vi beundrede ham. Han standsede ofte og bevægede sig som en atlet ud og ind ad døren og op på taget for at ordne ting. Borbjerg Kirkebakke lærte vi at frygte, når der var læs på. Den mødte jeg igen år senere, da jeg læste Severin Veiersøes bog »En Jysk Drengs Dagbog «. Den er nu nyudgivet af Odense Universitetsforlag redigeret af Povl Schmidt under titlen »Hendes Ansigt i ethvert Pigeansigt «

Severin Veiersøe blev født i Trabjerg, Borbjerg sogn og begyndte at skrive dagbog. som ni-årig. Det var i 1824.

Han var en del ud over det sædvanlige. Han var naturligvis ofte i Holstebro. En lille beskeden travetur for ham, der senere på to dage vandrede til Lyngby Seminarium tæt ved Grenaa.

En tid tjente han som 15-årig på Øgelstrup i nærheden af Vesterhavet.

10. november 1830 fortæller han:

»Mod vest kan jeg se de små Gjørding og Wemb kirker. Mit kammer er rødmalet på loft og døre, fjelguld, kakkelovn og seng har jeg her, men også undervisningsværelse.«

Ja, han skulle både arbejde som karl og undervise børnene på gården.

Fænomenal

Tilbage til rutebilejer og chauffør Nielsen fra Sevel, som næsten hver dag kørte til Holstebro. Han var fænomenal til at opfange, hvem der skulle med og især hvem, der skulle have ham til at ordne noget i Holstebro.

Else kom farende. Hun skulle have noget på apoteket. Nicoline var dårligt gående. Hun vinkede. Nielsen standsede og løb over til hendes dør.

Smeden I Djeld skulle have langjern og rundjern og reservedele. De lå oppe på rutebilens tag. Jeg kan endnu høre, hvordan Nielsen i mørkningen trampede rundt oppe på taget og kastede tingene ned.

Hunde og katte skulle vare sig!

Nielsen havde en fabelagtig hukommelse, skrev aldrig noget ned. Huskede det hele. Så skulle han aflevere og afregne og gav gerne kredit til dagen efter hvis Maren havde glemt pengene.

Turen til Sevel tog halvanden til to timer, 20 kilometer drejede det sig om.

Omkring 1 november, når karle og piger skulle skifte plads, tog Nielsen skab og kommode med på taget. Så skulle vi passe på lavthængende grene, fordi rutebilen blev for høj.

Alle deltog; Gemytlige ordudvekslinger skulle der også være tid til.

Katrine var så lattermild når hun modtog tøj fra Weilstrup eller et par gummistøvler fra Fjeldsted
Når hun lo smilede vi alle skævt.

Aviserne ud

Så måtte Nielsen for alt verden ikke glemme at smide aviserne ud. Var det i højre side, skulle døren åbnes. Så var vi meget optaget af, om Nielsen ramte rigtigt. Det gjorde han. Men farten var jo også presset ned til 15 km i timen.

Jeg mødte nu og da Nielsen i Holstebro. »Goddaw Kristian«. Det varmede, selv om det var tredje eller flerde gang! Stor mand i Sevel lagde mærke til lille fyr.

Somme tider skulle han have noget hos Weilstrup til mor.

Weilstrup var billig - og god til at snakke med jævne folk.

En gang skulle han sælge et sæt tøj til en af mine brødre, der nu var blevet ti år. Mor var demokrat og spurgte min bror, om han ikke syntes, det var pænt - og billigt føjede hun til.

»Ja « siger min bror på vestjysk »men det er nok osse nøj være lort!«

Da lo min mor og Weilstrup så hjerteligt, og mor glemte i nogle minutter alle økonomiske sorger. Hun havde en børneflokk på 10.

Når jeg havde været på sygehuset til lysbehandling gik jeg om på Lille Struervej for at få en honningmad inden hjemturen.

Min bedstefar sad og kiggede ud ad vinduet. Han ventede på Holstebro Dagblad der kom med bud midt om eftermiddagen.

Jeg drillede sommetider ved at tage avisen med ind hvis jeg mødte budet. Når jeg så skulle gå lidt senere, sagde jeg: »For resten, jeg har en avis!«

Bedstefar lo, men jeg tror ikke, han syntes, det var morsomt. Det var letfærdig omgang med dyrebare sager!

Min bedstefar døde i 1940 lige efter krigens udbrud. Så blev Holstebro en anden by.

Ungdomsmøder

Senere kom ungdomsmøderne til. I Holstebro Kirke eller andre steder i byen. Vi cyklede i flok og følge . Man spejdede ivrigt. Var hun med?

Ja, Gud ske lov! Eller det modsatte. - Hvis nej, var der ikke så meget ved det.

Det var jo mere væsentligt, end hvad præsten eller missionæren fandt på.

Severin Veiersø kendte dog lidt til at lade sig imponere af præsten.

20. februar 1831 skrev han således hjem fra Øgelstrup:

»Gid folkene - henne i Borbjerg kunne høre, hvilken præst vi har her til at prædike. Hans lige er vist

ikke i hele Danmark, men han er også provst om det kan gøre noget. Han kan se så mild ud, og så kan han igen lade som om, han ville slå prædikestolen i stykker. Han taler, som talte han ud af en tønde. Undertiden så højt, at jeg tror, vinduerne kan klirre derved.«

At cykle til Holstebro fra Herrup, hvor jeg boede en tid i de kolde vintre 1940-41 og 42, var såvist ingen spøg. Vanter og ørevarmere var kun for tøsedrenge!

Holstebro-Viborg landevejen kaldte vi »sostien«.

Den havde passende bredde til en dreng der drev af sted med en so. Ellers var den solidt lavet med små firkantede brosten. Vejen var højest på midten og skrånede nedad mod en grusbeltet rabat. Skulle store biler passere hinanden, måtte de med højre hjulspor ud i grusrabatten og vognen hældede slemt derved.

Cyklisterne måtte vælge mellem grusbeltningen eller den ujævne brostensbelægning.

Sommetider var det nu ikke møder og den slags, det drejede sig om.

Tøj hos Weilstrup

Man skulle joda af og til have et sæt tøj. Så gik man ind til Weilstrup og meddelte på ravjysk; »Jeg vil gerne have en habit. Den skal kunne bruges både sommer og vinter og til bryllup og begravelse. Og så skal man kunne vokse i den.«

Ikke sært, at Weilstrup så ud, som havde han fået høsnue.

Andre gange sigtede man efter Fjeldsted.

Her købte vi sko og gummistøvler. Det var et problem med frost i fødderne. Man vidste, man brugte nr. 43. I februar blev det til 45!

Holstebro skulle vore børn lære at kende mange år senere. Jeg fortalte om fortiden, til de blev trætte.

Jeg husker, vi boede på et hotel, der i sit navn havde to gange tre bogstaver. I natbordsskuffen lå Mormons Bog. Jeg holdt mig inden døre hele formiddagen for at studere og blev højlig forbavset.

Så tæt på Holstebro Kirke, hvor jeg tit havde siddet. Jo, tider skifter!

Så var det bedre med Olivia Holm-Møller Museet, hvor vi var gæster år senere.

Hun stammede fra Homå syd for Grenaa. Her var jeg sognepræst i 35 år.

Engang hun var hjemme på besøg, sendte hun bud efter mig. Jeg følte mig beæret. Var med i en komite, der arbejdede på at få et Olivia Holm-Møller museum til egnen.

Løvinde

Jeg gik uforberedt ind til en løvinde. Hun rejste sig ved bordet, hvor hun sad, og skældte mig ud, næsten før jeg kom til sæde.

En mand gik ude i haven og brændte affald. Det var i skumringen. Flammerne derude voksede. Flammerne i hendes ord og øjne også.

Hun mente ikke, vi gjorde nok for at opfylde hendes drøm. Det havde hun ret i. Vi kunne ikke klare det økonomiske.

Hun sendte os en opsigelse, men det blev hun ikke mindre af. Tvært imod.

Hvor det glædede os at hun efter genvordigheder og efter sin død fik sit museum i Holstebro.

Tak i al evighed Holstebro!

I sin høje alderdom kom min mor som enke til at bo på Ryde Hvilehjem. Det var et godt sted.

Vi overnattede under besøgene hos hende sommetider på Højskolehjemmet i Holstebro. Hvor mon det er blevet af?

KFUM eller K lige over for kirken var et godt sted at spise. Så sad vi og kiggede på Maren - Giacomettis pige foran kirken - men hun er måske også gået sin vej?

Det må vi op og undersøge til sommer!

Så skal vi gerne gense de skønne egne. Ikke mindst Søndergaards museum, Ferring Kirke og især Vesterhavet. Og så naturligvis forældrenes grave.

70 år er der gået, siden vi hentede min mor på sygehuset. Hun fik sit sidste hvilested - som vi så smukt kalder det - sammen med min far på Vinderup kirkegård, lige uden for den kirke, hvor de blev viet i 1912.

Sådan er livet og sådan dets afslutning.

Nu er attesten fra Holstebros Sogns kirkebog kommet.

Erindringernes kapløb standsede ikke, tværtimod. Men der skal være plads til andre ting i avisen.

Jeg synes, min bedstefar på Lille Struervej strækker sig for at se efter avisbudet.